

بیک بین الملل

پایش و پویش جهانی دانشگاه فرهنگیان

شماره ۱، پاییز ۱۳۹۵

نشریه داخلی مدیریت همکاری‌های علمی بین‌المللی دانشگاه فرهنگیان

درباره پیک بین الملل:

«پیک بین الملل» نشریه مدیریت همکاری‌های علمی بین‌المللی دانشگاه فرهنگیان است که قصد دارد در کنار انعکاس فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه فرهنگیان به پایش و پوشش جهانی حوزه تربیت معلم بپردازد. با توجه به این هدف، پیک دارای دو بخش اصلی تحت‌عنوان «پایش جهانی» و «پوشش جهانی» است. پایش معطوف به رصد نوآوری‌های تربیت معلم در جهان، انجمن‌ها، شبکه‌ها و سازمان‌های فعال در حوزه تربیت معلم است و پوشش به انعکاس خبرها و فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه فرهنگیان اختصاص دارد.

آنچه در این شماره می‌خوانید:

* یادداشت دکتر محمود مهرمحمدی، سرپرست دانشگاه فرهنگیان

پوشش جهانی

- * نقش آموزش و پرورش در پیشگیری از افراط‌گرایی - دکتر محمود مهر محمدی
- * درس پژوهی به سبک ژاپن - دکتر ساکاموتو
- * روایت تجربه‌ای بین‌المللی - امیر حسین پاینده
- * سفر علمی دانشجویان مالزیایی به دانشگاه فرهنگیان - کیاناز کاوه
- * فراخوان اعزام دانشجویان ممتاز به مالزی - مدیریت همکاری‌های علمی بین‌المللی
- * روز جهانی مدرسه فیزیک - مریم نامدار

پایش جهانی

- * قرائتی تربیت معلمی از آموزش ۲۰۳۰ - دکتر فرهاد دوردی‌نژاد
- * نوآوری اروپا در برنامه درسی تربیت معلم - دکتر عبدالله کریم‌زاده
- * وضعیت تربیت معلم در جهان اسلام - گزارش آیسکو
- * معرفی و نقد کتاب - زهرا جلیلی

بین‌المللی شدن و دانشگاه فرهنگیان

یادداشت دکتر محمود مهرمحمدی، سرپرست دانشگاه فرهنگیان

علمی و دانشجویی مسئول و متعهد نمی‌تواند به این بُعد از حیات و زیست حرفه‌ای نیندیشد. مدیریت دانشگاه مکلف به بسترسازی، تشویق و برطرف کردن موانع از طریق تدارک برنامه‌ها و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها و همچنین اختصاص منابع مکفی به این حوزه است. اما شاید بتوان گفت که اتفاق اصلی به دست استادان و دانشجویان فعال و برون‌گراست که شکل می‌گیرد و تا ظرفیت‌های بالقوه و نهفته در آنان ظهور و بروز نیابد، تدارک بسترها ثمری به بار نمی‌آورد. دانشگاه فرهنگیان از این قاعده مستثنی نیست و مدیریت آن مکلف به تدارک بستر مستعد برای توسعه کنش‌های بین‌المللی است. تدوین برنامه جامع ویژه بین‌المللی سازی هم‌اکنون در دستور کار است و امید است با توجه به اختصاصات و ویژگی‌های دانشگاه چنین برنامه‌ای هرچه سریع‌تر تدوین شده و پس از تصویب شاهد اقبال عمومی نسبت به اجرای آن باشیم. البته دانشگاه در همین سال‌های آغازین تأسیس و از جمله با تمبیه ساختاری مستقل در تشکیلات خود، تلاش‌های برون‌گرایانه قابل قبولی را در دستور کار داشته و نتایج معقولی نیز به بار آورده است. اما با پشتوانه یک برنامه ویژه گام‌های استوارتری در این جهت برداشته خواهد شد.

انشاءالله

رشد و توسعه در گرو تعامل، دیالوگ نظام یافته، روزآمدی، هم‌کوشی و هم‌افزایی در سطح دهکده جهانی است و هر نظامی که خود را از این مدار خارج کند، یا خارج از آن نکه دارد، قطعاً خسارت خواهد دید.

جامعه بشری می‌شود. واضح است دانشگاه‌های درگیر موقعیت خود را در نظام‌های رتبه‌بندی که بسیار متأثر از این طیف فعالیت‌هاست، بهبود می‌بخشند و از سوی دیگر ثمره حقیقی تشریک مساعی و انباشت عقول هم شتاب گرفتن جریان گره‌گشایی از مسایل و برطرف کردن موانع زیست با کیفیت بهتر برای بشریت است که وظیفه نهادی دانشگاه‌هاست. بر این مبنا، هیچ مدیریت توسعه‌گرای دانشگاهی و هیچ هیئت

انتشار نخستین شماره از «پیک بین‌الملل» را به فال‌نیک گرفته و از همکارانی که در تدوین آن نقش داشته‌اند، سپاسگزاری می‌کنم. واقعیت این است که دانشگاه‌های متعلق به این عصر نمی‌توانند نسبت به کنش وری در سطح بین‌المللی بی‌تفاوت باشند.

جریان بین‌المللی سازی آموزش عالی که هم وجه نظری و آکادمیک آن و هم وجه عملی آن جریان بسیار فعال و پویا در سطح جهان است، ناظر به همین مهم است. این جریان در آموزش عالی ایران از قوت و شدت لازم برخوردار نیست و این قطعاً یک ضعف و یک آسیب است و توسعه علم و فناوری در کشور را دچار کند و حتی وقفه می‌کند.

رشد و توسعه در گرو تعامل، دیالوگ نظام یافته، روزآمدی، هم‌کوشی و هم‌افزایی در سطح دهکده جهانی است و هر نظامی که خود را از این مدار خارج کند، یا خارج از آن نکه دارد، قطعاً خسارت خواهد دید. بین‌المللی سازی دارای ابعاد و وجوه مختلفی است که مشارکت در اجرای پروژه‌های پژوهشی دو جانبه و چند جانبه، مبادله استاد و دانشجو، ارائه دوره‌ها و برنامه‌های آموزشی مشترک، انتشار مجلات و آثار علمی مشترک و ... را در بر می‌گیرد.

در تمام این کنش‌ها فواید قابل توجهی نهفته است که متوجه دانشگاه‌های درگیر و کل

قرائتی تربیت معلمی از آموزش ۲۰۳۰

دکتر فرهاد قربان دوردی نژاد
مشاور بین الملل رئیس دانشگاه

در سال ۲۰۱۵، سازمان ملل «دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار»^۱ را اعلام نمود. اهداف ۱۷ گانه توسعه پایدار ۲۰۳۰،

چشم‌اندازی از یک دنیای بهتر برای زندگی کردن در ۱۵ سال آینده جهان را ترسیم می‌کند. یکی از این اهداف (هدف شماره چهار)^۲ به آینده آموزش و پرورش جهان معطوف است. در این هدف آمده است که تا ۱۵ سال آینده «آموزش با کیفیت، برابر و دربرگیرنده باید تضمین شود و فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همه فراهم گردد». این هدف خود به ۷ هدف ریزتر دیگر تقسیم می‌شود که عبارتند از: (هدف ۴-۱): «تا سال ۲۰۳۰، تحصیل تمامی دختران و پسران در مقاطع آموزش ابتدایی و متوسطه به صورت رایگان، برابر و با کیفیتی که منجر به نتایج یادگیری مؤثر و مرتبط شود، تضمین شود». (هدف ۴-۲): «تا سال ۲۰۱۵، دسترسی همه دختران و پسران به برنامه‌های با کیفیت رشد و مراقبت اوان کودکی، آموزش پیش‌دبستانی با کیفیتی که آنها را برای ورود به مقطع ابتدایی آماده کند، تضمین شود». (هدف ۴-۳): «تا سال ۲۰۳۰، دسترسی تمامی مردان و زنان به آموزش‌های مقرون به صرفه و با کیفیت فنی، حرفه‌ای و آموزش عالی (دانشگاه) به صورت برابر، تضمین شود». (هدف ۴-۴): «تا سال ۲۰۳۰، افزایش تعداد جوانان و بزرگسالان دارای مهارت مرتبط (از جمله مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مرتبط) برای اشتغال، یافتن شغل مناسب و کار آفرینی، تضمین شود». (هدف ۴-۵): «تا سال ۲۰۳۰، کاهش نابرابری جنسیتی در آموزش و دسترسی برابر به تمامی سطوح آموزشی و مهارت آموزی برای گروه‌های آسیب‌پذیر از جمله افراد دارای معلولیت، گروه‌های بومی و کودکانی که در معرض آسیب قرار دارند، تضمین شود». (هدف ۴-۶): «تا سال ۲۰۳۰، دستیابی تمامی جوانان و

بخش قابل ملاحظه‌ای از بزرگسالان، چه مرد و چه زن به مهارت‌های سواد و حساب، تضمین شود». و (هدف ۴-۷): «تا سال ۲۰۳۰، دستیابی تمامی یادگیرندگان از طریق آموزش برای توسعه پایدار، آموزش برای سبک زندگی پایدار، حقوق بشر، ارتقای فرهنگ صلح و ضد خشونت، شهروندی جهانی، به رسمیت شناختن تنوع فرهنگی و شناخت جایگاه فرهنگ در توسعه پایدار به دانش و مهارت‌های مورد نیاز برای ارتقای توسعه پایدار، تضمین شود».

متعاقب اعلام دستور کار اهداف توسعه پایدار، اعضای جوامع بین‌المللی آموزشی در سال ۲۰۱۵ از ۱۹ تا ۲۲ ماه مه در اینچئون کره هم جمع شدند تا اولویت‌های دستور کار آموزش در چارچوب اهداف توسعه پایدار را برای آموزش و پرورش کشورهای عضو سازمان ملل در ۱۵ سال آینده تعیین کنند. این گردهمایی تحت‌عنوان «اجلاس جهانی آموزش»^۳ به ابتکار و میزبانی یونسکو و با همکاری یونسف، بانک جهانی، صندوق جمعیت سازمان ملل^۴،

برنامه عمران ملل متحد^۵، زنان سازمان ملل و کمیساریای عالی سازمان ملل در امور پناهندگان^۶ تشکیل شد. در این اجلاس، بیش از ۱۶۰۰ نفر از متخصصان و مقامات ارشد آموزش و پرورش ۱۶۰ کشور شامل ۱۲۰ وزیر آموزش و پرورش کشورهای عضو سازمان ملل سندی را تحت‌عنوان «آموزش ۲۰۳۰: بیانیه اینچئون و چارچوب عمل به سوی آموزش با کیفیت، برابر و در برگیرنده و یادگیری مادام‌العمر برای همه»^۷ امضا کردند.

در آموزش ۲۰۳۰، در تبیین ابزار اجرایی هدف ۴-ج، چنین آمده است: «معلمان کلید تحقق همه اهداف آموزشی دستور کار ۲۰۳۰ هستند، بنابراین هدف بسیار حیاتی است. لازم است با تعیین ضرب‌الاجل‌های فوری درباره این موضوع اقدام عاجل شود، چرا که شکاف کیفیتی در آموزش با کمبود و توزیع نامتوازن معلمانی که به طور حرفه‌ای تربیت نشده باشند، به ویژه در مناطق محروم وخیم‌تر خواهد شد. از آنجا که معلمان شرط اساسی تضمین کیفیت در آموزش هستند، این قشر باید تقویت شود. آنان باید انگیزه‌مند و از نظر حرفه‌ای با کیفیت باشند و ضمن برخورداری از حقوق مکفی مورد حمایت دستگاه‌های دولتی قرار گیرند». (بند ۷۰، بیانیه اینچئون، صص ۲۱ و ۲۲). در ادامه نیز در بند ۷۱ به تأمین نیروی انسانی (معلم) برای مدارس ابتدایی و متوسطه تا سال ۲۰۳۰ پرداخته شده است. رشد حرفه‌ای معلمان و وظایف دولت‌ها در قبال تبدیل حرفه معلمی به حرفه‌ای جذاب و رسیدگی به وضعیت شغلی آنها مطرح شده است (بند ۷۲) و در بند ۷۳ به اهمیت نقش معلمان در یادگیری دانش آموزان (بند ۷۳) اشاره شده است. و در نهایت، در بند ۷۴ هشت شاخص به عنوان راهبرد های اجرایی ارائه شده است.

در روز اختتامیه این اجلاس، ۲۲ ماه مه، اعضای «کمیته راهبری کار گروه ویژه معلمان حامی آموزش برای همه»^۸ که اکنون خود را به اختصار «کارگروه ویژه

معلمان» (TTF)^۹ می‌نامد، بلافاصله برای تحلیل فرایندی که منجر به تشکیل اجلاس و بیانیه آموزش ۲۰۳۰ شده بود و بررسی گام‌های بعدی برای رسیدن به اهداف توسعه پایدار و تعیین برنامه‌های کوتاه، میان و بلند مدت تشکیل جلسه داد. نتیجه این جلسه اعلامیه‌ای بود تحت عنوان «برای دستیابی به اهداف آموزش ۲۰۳۰ روی معلمان و آموزش سرمایه‌گذاری کنید» که در تاریخ سوم جولای ۲۰۱۵ منتشر شد.

در این اعلامیه، ضمن اذعان به اینکه در آموزش ۲۰۳۰ و هدف شماره چهار توسعه پایدار بر اهمیت نقش معلمان در آموزش با کیفیت تأکید شده و نسبت به تقلیل دادن معلمان به ابزار اجرایی هدف شماره چهار هشدار داده شده است. البته در ابزارهای اجرایی که تعداد آنها سه مورد است، در ابزار اجرایی سوم

برای دستیابی به اهداف آموزش ۲۰۳۰ روی معلمان و آموزش سرمایه‌گذاری کنید

5. UNDP

6. UNHCR

7. Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all

8. Steering Committee of the International Task Force on Teachers for Education For All

9. 7 Teacher Task Force

1. the 2030 Agenda for Sustainable Development

2. SDG4

3. World Education Forum (WEF)

4. UNFPA

(۴-ج) درباره نقش معلمان در تحقق هدف شماره چهار چنین آمده است: «افزایش قابل توجه در عرضه معلمان واجد صلاحیت، به ویژه از طریق همکاری های بین المللی برای تربیت معلم در کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه یافته و جزایر کوچک تا سال ۲۰۳۰».

به دنبال انتشار اعلامیه «کارگروه ویژه معلمان» (TTF) که سازمانی جهانی وابسته به یونسکو است، این کارگروه با دعوت بیش از ۳۰۰ سیاست گزار ملی و بین المللی، معلمان، محققان، نمایندگان سازمان های دولتی و غیر دولتی از تاریخ ۱۲ تا ۱۷ ماه مارس ۲۰۱۶ در مکزیکوسیتی تشکیل جلسه داد تا در خصوص تبیین نقش معلمان در تحقق هدف شماره چهار توسعه پایدار و آموزش ۲۰۳۰ مذاکره کنند و نقشه راه تربیت معلم در ۱۵ سال آینده را ترسیم

نمایند. ماحصل این نشست، «بیانیه مکزیکو» است. مضمون اصلی آن این است که برای دستیابی به اهداف آموزش ۲۰۳۰ روی معلم و آموزش سرمایه گذاری کنید.

در واقع تأکیدی است بر نقش معلمان در آموزش با کیفیت: «کیفیت هر نظام آموزشی منوط به کیفیت معلمان و کیفیت آموزش آن است». در این بیانیه به اهمیت رشد حرفه ای معلمان و نقش حیاتی تکنولوژی های آموزشی تأکید شده و اشاره شده است که «تا سال ۲۰۳۰، معلمان با کیفیت باید از طریق مشارکت بین المللی در کشورهای در حال توسعه و به ویژه در کشور های کمتر توسعه یافته و جزایر کوچک در حال توسعه تربیت شود و از نظر عددی رشد کند». همچنین در بیانیه مکزیکو آمده است که اهداف بلند پروازانه توسعه پایدار در آموزش و پرورش تنها زمانی محقق خواهد

شد که «نظام آموزشی از نیروی آموزشی مجرب و با انگیزه برخوردار شود». از مفاد بیانیه مکزیکو می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- تقویت موقعیت خود به عنوان یک اتحادیه جهانی و توسعه برنامه راهبردی پس از ۲۰۱۶ برای پاسخ به دستور کار SDG4؛
- استمرار اشاعه دانش مرتبط با خط مشی، حمایت از کشورها برای توسعه و اجرای سیاست های مبتنی بر شواهد معلمان؛
- دعوت مصرانه از همه اعضا و شرکا به تلاش مضاعف برای رسیدن به اهداف SDG4 در حوزه معلمان؛
- فرا خوان سرمایه گذاری بیشتر بر روی معلمان؛
- مشارکت در نظارت بر پیشرفت به سوی تحقق اهداف SDG4 در باره معلمان.

نگاهی اجمالی به اسناد جهانی سازمان ملل، یونسکو و کارگروه ویژه معلمان در ۱۵ سال گذشته:

دستور کار اهداف توسعه هزاره MDG Agenda	سازمان ملل	۲۰۰۰ - ۲۰۱۵
چارچوب عمل آموزش برای همه Education For All Action Framework	یونسکو	
طرح راهبردی - فاز دوم عمل (۲۰۱۴-۲۰۱۶) Teachers for Education For All	کارگروه ویژه معلمان	

در ۱۵ سال آینده:

دستور کار اهداف توسعه پایدار SDG Agenda	سازمان ملل	۲۰۱۵ - ۲۰۳۰
چارچوب عمل آموزش ۲۰۳۰ Education 2030 Action Framework	یونسکو	
معلمان حامی آموزش ۲۰۳۰ بیانیه مکزیکو Teachers for Education 2030	کارگروه ویژه معلمان	

هم کلید توسعه آموزش و هم کلید دستیابی به همه اهداف توسعه پایدار در ۱۵ سال آینده هستند.

با کیفیت و رسیدن به اهداف آموزش ۲۰۳۰ یک حرکت جهانی آغاز شده است. این حرکت جهانی گویای آن است که معلمان

به نظر می رسد برای جلب توجه برنامه ریزان و سیاست گذاران آموزشی کشورها نسبت به اهمیت نقش معلمان در آموزش

نوآوری اروپا در برنامه درسی تربیت معلم

دکتر عبدالله کریم زاده
مدیر داخلی نشریه و کارشناس امور بین‌الملل

خلاق دانش آموزان» تلقی شوند و به آنان انعطاف پذیری و آزادی عمل بیشتری داده شود. اکنون دیدگاه تجویزی برنامه درسی جای خود را به دیدگاه توصیفی داده است و مفهوم آن این است که مفاهیم سابق برنامه‌ریزی درسی که منفعل و ایستا بودند و امکان به چالش کشیده شدن نداشتند، اکنون رخت بر بسته‌اند و جای آنها را مفاهیم زنده و فعال گرفته است. نوآوری در برنامه درسی تربیت معلم اروپا بردیدگاه فکورانه استوار است و اکنون برنامه درسی تربیت معلم اروپا بر اساس منطق «کنش حرفه‌ای» تهیه شده است و همین منطق نقطه ثقل برنامه درسی تربیت معلم است. یعنی رویکردهای نوآورانه به برنامه درسی از دانش موضوعی به کسب مهارت‌های قرن بیست و یکم تغییر موضع داده است. زیرا استدلال سیاست‌گذاران آموزش و پرورش اروپا این است که نوآوری در برنامه درسی می‌تواند باعث شکوفایی اجتماعی و اقتصادی جوامع شود.

تلاش کشورهای اروپایی برای اصلاحات در برنامه‌های درسی تربیت معلم با گرایش «حرفه ای شدن» که در دهه ۱۹۹۰ صورت گرفت، در آموزش «پیش-از-خدمت» آنها همچنان یک جهان بینی حاکم است که در آن تفکیک رشته‌های دانشگاهی یک هنجار محسوب می‌شود. در واقع، علیرغم اینکه امروزه در آموزش «پیش-از-خدمت» معرفت‌شناسی و تفکر میان رشته‌ای حاکم است، ساختار برنامه های درسی همچنان از نظر محتوا و عمل به صورت خطی هستند. یعنی عملاً آموزش «ضمن-خدمت» حول یک مدلی سازمان دهی شده است که در آن دانشگاه‌ها دانش تئوریک، روش‌ها و مهارت‌ها را تجویز می‌کنند و مدارس محیطی برای عملیاتی ساختن آنها فراهم می‌کنند و اکنون رسالت معلمان آینده این است که عناصر فوق را باهم تلفیق کنند. تأکید سیاست جدید متولیان تربیت معلم اروپا این است که در برنامه‌ریزی درسی معلمان به مثابه «نوآوران و توسعه دهندگان ذهنیت‌های

ماهیت و کیفیت تربیت معلم یکی از موضوعات مطرح در گفتمان کیفیت سنجی آموزش است و همه کشورها تلاش می‌کنند از طریق نوآوری در برنامه درسی تربیت معلم به این گفتمان بپیوندند. در نوشتار حاضر تلاش می‌شود تا مدل های نوآوری در برنامه درسی تربیت معلم کشورهای اروپایی واکاوی شود. بررسی ادبیات تحقیق نشان می‌دهد که برنامه‌های درسی تربیت معلم در نظام سنتی رویکردی تجویزی و الزام آور داشتند، اما برنامه‌های درسی نظام جدید بسیار انعطاف پذیر و پذیرای دوره‌های آموزشی اختیاری هستند. مثلاً در تربیت معلم کشور آلمان که در آن مواد درسی و پداگوژی به صورت هم زمان آموزش داده می‌شود. دانشجومعلمان با توجه به حوزه تخصصی مورد علاقه خود می‌توانند عناصر خاصی از برنامه درسی دانشگاه را انتخاب کنند. به رغم

گزارش آیسسکو وضعیت تربیت معلم در جهان اسلام

فرهنگی برسند. شاخص‌های گزارش‌های بین المللی نشان می‌دهد که متولیان آموزش و پرورش در کشورهای اسلامی از صلاحیت‌های حرفه‌ای و آموزشی ناکافی معلمان و از ناتوانی معلمان در پذیرش نقش‌های جدید آموزشی و ناتوانی آنان در تطبیق دادن خود با شیوه ها و تکنولوژی های جدید آموزشی گله‌مند هستند. علاوه بر این، اکثر آنان از نظر دوره‌های آموزشی، صلاحیت‌های آموزشی و آموزش مستمر واجد استانداردهای بین‌المللی نیستند. بیشتر معلمان مقطع ابتدایی در کشورهای اسلامی حتی پایین‌ترین مدرک تحصیلی لازم برای صلاحیت‌های علمی یعنی دیپلم را هم ندارند. این در حالی است که در کشورهای پیشرفته، معلمان باید تحصیل کرده دانشگاه باشند و مدرک تخصصی دانشگاهی داشته باشند. معلمان مقطع ابتدایی حداقل باید لیسانس و معلمان مقطع متوسطه حداقل باید فوق لیسانس باشند.

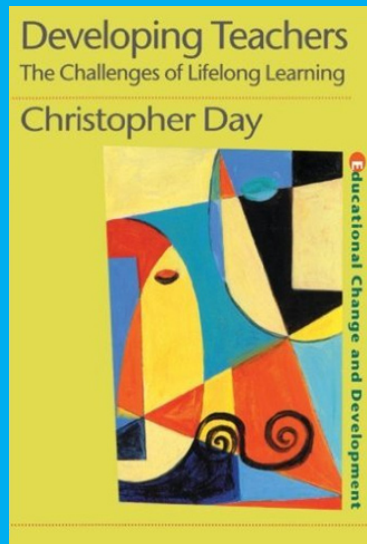
برنامه ریز، هماهنگ کننده، حامی، کاتالیزگر و تسهیل گر هستند. تعداد دانشجو-معلم یکی از شاخص‌های مهم برای ارزیابی کیفیت فرایند آموزش است. اگر از این منظر به وضعیت آموزشی جهان اسلام بنگریم، می‌بینیم که این شاخص رو به بهبود است. طبق گزارش سال ۲۰۱۴ مرکز آموزش و تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و آماری کشورهای اسلامی (سسرک)، تعداد کل معلمان مقطع ابتدایی در کشورهای اسلامی در سال ۲۰۱۳ به تعداد ۷,۲ میلیون نفر رسیده است. همچنین تعداد معلمان واجد شرایط برای تدریس در مقطع متوسطه در فاصله سال‌های ۲۰۱۳-۲۰۰۰ از ۴,۴ میلیون به ۶,۲ میلیون نفر افزایش یافته است. از سوی دیگر، افزایش تعداد معلمان در کشورهای اسلامی با ارتقای منزلت معلمان و بهبود شرایط کاری و رشد حرفه ای آنان توأم نبوده است. در حالی که انتظار می‌رود معلمان به بالاترین سطح تخصص علمی، حرفه ای و

گزارش زیر برگرفته از پیش نویس سند راهبردی «توسعه آموزش در جهان اسلام» است که در نخستین اجلاس وزیران آموزش و پرورش جهان اسلام تدوین شده است. این اجلاس در تاریخ پنجم و ششم آبان ۱۳۹۵ در کشور تونس برگزار شد و سرپرست محترم دانشگاه فرهنگیان هم به نمایندگی از جمهوری اسلامی ایران در این اجلاس شرکت کرده بودند.

معلم رکن هرگونه تحول و اصلاحات در نظام های آموزشی است. اما نقش معلم در کشورهای اسلامی به آن سطح از بلوغ نرسیده که معلمان بتوانند دانش آموزان را برای جامعه دانش بنیان آماده کنند؛ جامعه ای که در آن معلمان در کسوت آموزگار،

معرفی و نقد کتاب «تربیت معلمان: چالش‌های یادگیری مادام‌العمر»

نویسنده: زهرا جلیلی
پژوهشگر مطالعات تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان

این کتاب به بررسی موضوع یادگیری معلمان و عوامل مؤثر بر آن می‌پردازد. سوال اصلی این کتاب این است: «معلمان چگونه، چه وقت و تحت چه شرایطی یاد می‌گیرند؟». برای پاسخ به این سؤال، انگیزه معلمان (هم انگیزه درونی و هم انگیزه بیرونی) برای یادگیری و عوامل تشویق

کننده و بازدارنده آن مورد بررسی قرار گرفته است. سوال بعدی مورد بررسی در این کتاب این است که «مدیریت مدرسه /منطقه چگونه می‌تواند یادگیری معلمان را تسهیل و پشتیبانی کند؟». نویسنده کتاب در پاسخ به این سؤال ابتدا به تناقضی که در آموزش کلان وجود دارد، اشاره می‌کند: تأکید هم زمان بر استقرار نظام رسمی مدرسه ای و تحقق یادگیری مادام‌العمر. لازمه آمادگی برای یادگیری مادام‌العمر، گذر از انگیزه های مدرسه ای و تمرین یادگیری خودگردان و تعریف اهداف فردی یادگیری است؛ در حالی که نظام مدرسه‌ای رسمی اهداف مشخص و از پیش تعیین شده‌ای را بر دانش آموزان تحمیل می‌کند و چندان جایی برای تمرین مدیریت یادگیری خود در شرایطی که حمایت ساختار یافته ای وجود ندارد، باقی نمی‌گذارد.

نویسنده در این کتاب علاوه بر مروری جامع بر پژوهش‌های انجام شده در چند کشور بر روی یادگیری معلمان و بالندگی حرفه‌ای آنان طیف وسیعی از مثال‌های واقعی از تجربه‌های یادگیری معلمان را نیز ارائه می‌دهد. نویسنده همچنین نقدی را نسبت به فرایند حرفه‌ای شدن معلم مطرح می‌کند: اینکه معلم حرفه خودش را با

یک انگیزه بالا برای ایجاد یک اثر مثبت در زندگی دانش آموزانش آغاز می‌کند، ولی به مرور در بستر فرهنگ مدرسه و محدودیت‌های محیط، به سمت پذیرفتن و درونی کردن چارچوب‌ها و پیش فرض‌هایی می‌رود تا به کارش نظم و ترتیب ببخشد و بتواند پاسخ انتظارات و فشارهای محیط بیرونی را بدهد. در حالی که این چارچوب‌ها کم‌کم تبدیل به باورهای پنهان می‌شوند که خیلی سخت می‌شود آنها را به چالش کشید و معلم دچار «یادگیری تک حلقه‌ای» می‌شود. نویسنده معتقد است که معلم باید سراغ «یادگیری دو حلقه‌ای» برود. در این نوع یادگیری، پیش فرض‌های پنهان فرد به چالش کشیده می‌شود. تحقق این نوع یادگیری (که در آن فرد، عمل خود را مورد سنجش و ارزشیابی قرار می‌دهد)، به تنهایی بسیار سخت است. باید گروه‌های معلمان برای تحقق این هدف در کنار هم کار کنند و در صورت لزوم، گروه‌هایی از بیرون مدرسه در این زمینه مشارکت و همکاری کنند تا در نهایت اجتماعی یادگیرنده در مدرسه شکل بگیرد. بنابراین، نویسنده معتقد است که مدرسه باید به یک اجتماع یادگیرنده تبدیل شود، و راهبردهای این کار را هم خود مدرسه و اعضای آن باید پیدا کنند.

پویش جهانی

پیشگیری از افراط‌گرایی خشونت‌بار از طریق آموزش و پرورش

* بالاخره خشونت در فضای سایبری که ابعاد آن می‌تواند بسیار فراتر از خشونت‌های مذهبی و نژادی برود و برای مقابله با آن در یونسکو مفهوم «شهروند سایبری» مطرح شده است.

راه‌حل‌های (درون مدرسه‌ای)

- * توانمندسازی معلمان پیش از خدمت و پس از خدمت به عنوان عاملان تغییر
- * مداخلات برنامه درسی عمدتاً در:
  - (۱) درس تاریخ یا بازنویسی تاریخ
  - (۲) مطالعات اجتماعی با رویکرد مناسب
  - (۳) طراحی برنامه درسی دینی با رویکرد مناسب (تشویق همگرایی و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز با غیر هم‌کیشان)
  - (۴) سواد رسانه‌ای، به ویژه آموزش تفکر انتقادی و تولید محتوای مثبت
  - (۵) آموزش شهامت اخلاقی به دانش آموزان
- * مداخله کلان در معماری برنامه درسی مسئله محور با استفاده از تم‌های زیرمجموعه افراط‌گرایی خشونت‌بار... که باز در اجرای آن نیاز به توانمندسازی معلمان هست.
- * بالاخره، درگیر کردن جامعه محلی به ویژه والدین در صیانت از مدرسه و شمولیت نظام آموزشی

آنچه در پی می‌خوانید، گزیده‌ای از سخنرانی جناب آقای دکتر محمود مهر محمدی، سرپرست محترم دانشگاه فرهنگیان است که در تاریخ ۲۹ شهریور ۱۳۹۵ در کنفرانس بین‌المللی «پیشگیری از افراط‌گرایی خشونت‌بار از طریق آموزش و پرورش» در دهلی نو ایراد شده است. این کنفرانس از طرف یونسکو برگزار شده بود.

افراط‌گرایی خشونت‌بار چهار شکل بازنمایی دارد:

- * سازمان‌های افراطی و تروریستی مذهبی که عمدتاً از نام اسلام سوء استفاده می‌کنند و خشونت فیزیکی را به سطح مدارس، دانش آموزان و معلمان هم کشانده‌اند (بوکوحرام، الشباب، طالبان، القاعده، داعش)
- * خشونت سازمان یافته از نوع قومی و نژادی علیه مدارس و دانش آموزان و معلمان
- * امکان بالقوه توسعه ایدئولوژی راست افراطی و مبتنی بر برتری نژادی سفیدپوستان در غرب

راه‌حل‌های (بیرون مدرسه‌ای)

- * پیشران‌ها یا عوامل تداوم بخش محیطی و ضرورت توجه به آنها (نابسامانی‌ها و نابرابری‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی) که بسیار با ابعاد توسعه پایدار که در کانون توجه سازمان ملل و یونسکو هست ارتباط پیدا می‌کند.
- در ایران چه باید کرد؟
- در امتداد آنچه در سطح بین‌المللی مطرح شد، می‌توان به موارد زیر اندیشید:
  - * کمک به تدوین نهایی راهنمای سیاست‌گذاری با نظرخواهی از صاحب‌نظران و انعکاس آن به مراجع ذیربط
  - * تأکید بر شهروندی دیجیتال و سواد رسانه‌ای در برنامه درسی
  - * مطالعه درباره چگونگی ورود آموزش فلسفه به کودکان
  - * مطالعه درباره نگارش جدید درس تاریخ با توجه به آثار تربیتی مورد نظر
  - * محرومیت زدایی هرچه جدی‌تر از وضعیت آموزش و پرورش مناطق آسیب‌پذیر
  - * ادامه تمرکز بر آگاه‌سازی دانش آموزان و معلمان مناطق مرزی که در معرض خطرات فکری و پیوستن به تشکلهای تروریستی هستند.

درس پژوهی به سبک ژاپن

آنچه در پی می خوانید، بخشی از سخنرانی آقای دکتر ساکاموتو است که در دومین همایش «درس پژوهی» دانشگاه فرهنگیان ایراد شده است. این همایش در تاریخ ۱۴ و ۱۵ شهریور ۱۳۹۵ با همکاری وزارت آموزش و پرورش و معاونت پژوهشی دانشگاه فرهنگیان در شهر تبریز برگزار شده است.

دکتر ساکاموتو، متخصص درس پژوهی و تجزیه و تحلیل شیوه های آموزش

از مؤسسه تکنولوژی آیچی ژاپن

درس پژوهی چگونه انجام می شود؟ برای این منظور، معلمان می توانند درس های همدیگر را مشاهده کنند و از آنها یادداشت بردارند و نکات مثبت آنها را با دیگران به اشتراک بگذارند و در مورد نکات منفی نیز بایکدیگر تبادل نظر کنند تا آنها را بهبود ببخشند. از سوی دیگر پژوهشگران و اساتید تربیت معلم می توانند دروس معلمان یا دانشجو-معلمان را مشاهده کنند و از مشاهده آنها اطلاعات متعددی برای تجزیه و تحلیل و بحث در همایش های تربیت معلم گردآوری کنند.

برای درس پژوهی به سبک ژاپنی می توان از دو دوره زمانی یاد کرد: (۱) درس پژوهی

«ناگویا» است که در دهه ۱۹۶۰ در دانشگاه ناگویا صورت گرفت. اعضای این گروه هرروز طرز نشستن دانش آموزان در صندلی و ادا و اطوارهای آنان موقع تدریس یک بخش از درس را بر روی یک برگه یادداشت برداری می کردند و سپس آنها را به صورت کلینیکی درآورده و بر روی آنها کامنت می گذاشتند. در مرحله بعد، کلمات کلیدی را از دل این یادداشت ها استخراج می کردند و ارتباط آنها را واکاوی می نمودند تا از روی آنها بتوانند ارتباط بین اظهارات دانش آموز و تدریس معلم را کشف کنند. کلمات کلیدی همان کلماتی هستند که دانش آموزان درباره بخش هایی از درس به زبان آورده اند.

مثال: «دیگه خسته شدم! بس است دیگه بابا! عالی بود؛ یک چیزی یادگرفتم!» تحلیل کلینیکی این اظهارات و کلیدواژه ها بر خوب و بد بودن درس و روش تدریس معلم پرتوافشانی می کرد. پژوهشگران در نهایت یافته های

پیشاچهانی (۲) درس پژوهی پساچهانی. منظور از پیشاچهانی یعنی دوره ای که درس پژوهی ژاپنی هنوز شهرت جهانی پیدا نکرده بود و پسا جهانی هم به دوره جدید اشاره دارد که در آن درس پژوهی به سبک ژاپنی در سرتاسر جهان شناخته شده است. معیار این دوره بندی انتشار کتاب «شکاف تدریس» توسط استیگر و هایبرت است که در سال ۱۹۹۹ منتشر شد. در این کتاب، فیلم های ضبط شده از کلاس های درس معلمان ژاپنی تجزیه و تحلیل شده و به معرفی درس پژوهی در مدارس ژاپن پرداخته شده است. روش های درس پژوهی پیشاچهانی و پساچهانی باهم تفاوت دارند. در بخش های زیر می خواهیم بر تمایز این دو پرتوافشانی کنیم.

۱. روش درس پژوهی پیشاچهانی:

یکی از معروف ترین درس پژوهی های پیشاچهانی ژاپن درس پژوهی گروه دانشگاه

صحبت کنند. اگر معلم چند لحظه از پیش دانش آموزان دور شود، می‌واند نفسی تازه کند. لذا برای معلمان ژاپنی بسیار مهم است که نحوه ایستادن و حرکات خود را تغییر دهند، به‌ویژه زمانی که پای تخته هستند.

در مرحله بعد، من بر تعداد جملات ادا شده توسط معلم و دانش آموزان در حین درس متمرکز می‌شوم. زیرا می‌خواهم نوسانات سرعت درس و ضرباهنگ (ریتم) درس را آشکارسازی کنم. تحقیقات من نشان داده است که بسیاری از معلمان در حین درس صحبت نمی‌کنند. دانش آموزان معمولاً در باره افکار خود صحبت می‌کنند و معلمان در آن مدت صدای آنها را می‌شنوند.

معلمان در کلاس حرکت می‌کنند تا دفترچه‌های دانش آموزان را چک کنند. در اکثر درس‌ها، معلمان خیلی خوب حرف می‌زنند ولی دانش آموزان واژه‌هایی خیلی کوتاه به کار می‌برند: «اینهاش!»، «گوجه فرنگی»، «خوشم می‌آید».

من می‌خواهم نوسانات سرعت و ضرباهنگ درس را با دیگر معلمان و پژوهشگران به اشتراک بگذارم. برای بصری سازی میزان جملات ادا شده توسط معلم و نوسانات سرعت درس نرم افزار فوق را طراحی کرده‌ام. ویژگی‌های این نرم افزار از این قرار است:

(۱) می‌تواند برخی صحنه‌های خاص کلاس را که ما می‌خواهیم تماشا کنیم، انتخاب کند.

(۲) می‌تواند دیاگرام و نمودارها را کوچک نمایی و بزرگ نمایی کند.

بنابراین، جزئیات تدریس او را با استفاده از یک ویدئوی ضبط شده بررسی کردیم و متوجه شدیم که او چندین بار با گام‌های کوچک حرکت کرده است. همین قضیه جرقه طراحی یک نرم افزار تحلیلی را در ذهن من زد. برای این منظور، من روش تدریس دانشجو-معلمان در کلاس‌های خودم و تدریس معلمان در کلاس‌های دیگر را ضبط کردم. سپس یک نرم افزار تحلیلی طراحی کردم تا حرکات معلم و روندهای موجود در حین تدریس ایشان را بصری سازی کنم. نرم افزار مزبور با استفاده از تکنولوژی «رصد حرکت» قادر است حرکات معلمان را به صورت اتوماتیک رصد کند و براساس حرکات معلم یک نمودار دایره‌ای طراحی کند. این نمودار تعداد و نحوه حرکات را نشان می‌دهد.

از طریق تماشای ویدئوها می‌توان یک الگوماند روش «تعامل کاوی فلاندرز» طراحی کرد. یعنی نوآوری این روش در این است که داده‌های کلاس را با نرم افزار گردآوری می‌کند و آنها را با روش‌های کمی تحلیل می‌کند. ناگفته نماند که معلمان ژاپنی به دانش آموزان نزدیک می‌شوند تا اقدامات آنان را از نزدیک مشاهده کنند، دفترچه‌های یادداشت آنان را تایید کنند و بازیگوشی‌ها و پیچ‌پیچ‌های آنان بر روی صندلی‌هایشان را رصد کنند. بعضی وقت‌ها آنها به عنوان یک تکنیک آموزشی از دانش آموزی که پاسخ صحیح داده و تکالیفش را انجام داده است، دور می‌شوند. دلایل این تکنیک از این قرار است: اگر معلم از دانش آموزان دور باشد، آن وقت دانش آموزان می‌توانند با صدای بلند

تحقیق خود را به صورت جدول، گراف، نمودار، دیاگرام و غیره بصری سازی می‌کردند تا آنها را با دیگران به اشتراک بگذارند.

«تعامل کاوی فلاندرز» یکی دیگر از روش‌های درس‌پژوهشی پیشاچلهانی ژاپن است که نخستین بار در سال ۱۹۷۲ توسط فلاندرز مطرح شد. فلاندرز با عملیاتی کردن این روش می‌خواست تفاوت بین آنچه در کلاس تدریس می‌شود و آنچه در جامعه روی می‌دهد را کشف کند. برای مثال:

در موقعیت اجتماعی: آقای A: «الان ساعت چند است؟» آقای B: «ساعت ده». آقای A: «متشکرم!»

در صحنه درس: معلم A: «الان ساعت چند است؟» معلم B: «ساعت ده». معلم A: «بله درسته!»

فلاندرز با مقایسه این الگوها می‌خواست نشان دهد که آیا مطالب تدریس شده در کلاس در جامعه هم واقعاً به درد می‌خورد و یا فقط به درد مدرسه می‌خورد.

۲. روش درس‌پژوهی پساجلهانی:

در اینجا می‌خواهم روش درس‌پژوهی خودم را معرفی کنم که بر حرکات معلم و طرز ایستادن او در جلوی تخته سیاه تمرکز دارد. این پروژه با مشاهدات میدانی خودم شروع شد. چند سال پیش، یک دانشجو معلم در کلاس من نقش معلم را بازی می‌کرد. احساس کردم که او در طول تدریس ۱۵ دقیقه‌ای خود اصلاً در جلوی تخته سیاه حرکت نمی‌کند. پس از اتمام درس، از او پرسیدم «چرا اصلاً حرکت نمی‌ردید؟». پاسخ او این بود: «من مکرراً حرکت می‌کردم».

روایت تجربه ای بین المللی

آنچه در پی می خوانید، گزارش دو سال همراهی آقای امیرحسین پاینده، پژوهشگر جوان و دانشجو معلم برجسته رشته دبیری فیزیک دانشگاه فرهنگیان با سال جهانی نور ۲۰۱۵ است. ایشان هم اکنون عضو بنیاد ملی نخبگان هستند و در سال ۱۳۹۲ نیز به عنوان پژوهشگر برتر دانشگاه فرهنگیان انتخاب شده و مورد تقدیر وزیر محترم آموزش و پرورش قرار گرفتند.

امیرحسین پاینده

توسط کمیته برگزاری مراسم سال جهانی نور تأمین شد و من توانستم در کنار آن با حمایت کامل مادی و معنوی دانشگاه فرهنگیان سه روز قبل از برگزاری مراسم پس از چندین پرواز متوالی و مجموعاً ۲۰ ساعته وارد «مکزیکو سیتی» پایتخت کشور مکزیک شوم.

شب اول را در مکزیکو سیتی گذراندم و خود را برای پرواز ظهر فردا به سمت شهر «مریدا» محل برگزاری مراسم اختتامیه آماده کردم.

بعد از پرواز یک ساعت و نیمه وارد شهر تاریخی «مریدا» شدم. این شهر در حوزه کارائیب و خلیج مکزیک قرار دارد و به دلیل وجود معابد اقوام مایاها و سنتی و تاریخی بودن آن بسیار مشهور است. حدود ساعت دو بعد از ظهر سیزدهم بهمن ماه وارد هتل شدم و منتظر رسیدن دیگر دانشجویان ماندم تا هماهنگی های مراسم که قرار بود پس فردا صبح شروع شود را انجام بدهیم. پس از ملاقات با این دانشجویان و اهدای سوغاتی ایرانی به آنان، نائب رئیس انجمن جهانی دانشجویان فیزیک از دانشگاه پنسیلوانیای آمریکا یک کاتالوگ به من داد و گفت که این کاتالوگ ویژه معرفی «انجمن جهانی دانشجویان فیزیک» است که قرار است در حاشیه مراسم در اختیار تمامی حاضران قرار گیرد. من با دیدن پشت این کاتالوگ بسیار شگفت زده شدم، چون پشت آن عکسی از روز همایش «مدرسه نور» که در «پردیس اصفهان» برگزار کرده بودم، درج شده بود. شاید این بزرگترین هدیه مراسم به من بود.

ILY by the IAPS:

To contribute to the celebrations of the International Year of Light (IYL), members of the International Association of Physics Students (IAPS) had planned and organized various professional and outreach activities.

In an effort to support these activities, the IAPS had presented the Light Grant, used to financially aid the realization of these projects.

The National Committee for the IAPS in Germany organized the Light Grant activities by the National Committee Germany.

The most significant of the activities was IAPS School Day, when physics students from around the globe organized outreach events, workshops and excursions held with the goal of reintroducing schoolchildren to the wonders of physics.

{iaps}

International Association of Physics Students
IAPS is a completely student-run association for physics students and student societies from around the world, which has been working to promote peaceful collaboration among the international community of physics students since 1987.

Activities:

- Networking, executive subcommittees, journal of the IAPS (IAPSJ), ...
- Yearly events: International Conference of Physics Students (ICPS), Physics League Across Numerous Countries for IAPS Students (PLANICS), Annual General Meeting (AGM)
- Special events: affordable professional excursions (CEPN, Gran Sasso, sapifusion, Lights of Tuscany, ...), outreach activities (School Day, IAPS Light Grant, ...)
- Grants: article contests, ICPS Worldwide Grant, IAPS Member Action Programme (IAPSAP), ...

We're open to cooperation!

Contact us at: info@iaps.info

<http://www.iaps.info>

WITH THE FAPS

After the approval of the Supreme Cultural Revolution Council (SCRC) in 2011 in Iran, and the signature of all teacher training centers, the Farhangian University (Farhangian University) was established and began its activities in January 2012. It represents a critical point in the almost one century long tradition of teacher education in Iran. It is an entirely new organization with around 70 branches and 100,000 enrolled teacher students in various disciplines throughout the country. The Farhangian Association of Physics Students (FAPS) was founded legally, began its formal activities in January 2012 and joined IAPS as a Provisional Local Committee in March 2013. On the one hand it is an informal activities started in just two years after Farhangian University was established, with more than 20 fantastic physics gatherings and events until now.

The IAPS School Day was a great opportunity to share our knowledge and new awareness about this day in schools, inviting physics and teaching them physical aspects of light and making them interested in physics were our goals for this international event.

Having been in the International Year of Light 2015, the focus was on light and light based technologies. Therefore, the society of Farhangian physics students on November 5th, just a few days before the IAPS IYL School Day, decided to organize a meeting with a few social professionals, teachers and more than 80 physics students at the Farhangian University and inform them about the School Day.

In our meeting, we presented a very good lecture about IYL, updates, aims and goals for the year by the mission Mr. Javad Farhangian.

At the conclusion of this gathering from November 10th-12th, from the start of the IYL School Day to two days more, we covered more than

we discussed the guidelines for the IYL School Day and how students can creatively share their own knowledge and work with the people at schools, showing them exciting physics experiments in order to secure a continued and growing interest in physics, especially light, and science.

We discussed the guidelines for the IYL School Day with students, invited professors, and teachers from November 10th-12th at schools.

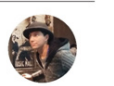
At the end, we must thank all of the students who helped us under this programme come true and especially the ones who paid for this event out of their own pockets.

IAPS 2016

We had a very good gathering. Most of the students were undergraduates and we hope that this programme provided a very good opportunity for them to be more active and become more close to the people in schools.

We hope that we inspired the people understanding of the central role of light in the modern world from the first studies of optics 1,000 years ago in the discussion in optical communication that power the internet today.

At the end, we must thank all of the students who helped us under this programme come true and especially the ones who paid for this event out of their own pockets.

International Physics students in Iran, in Physics in 2013 at the Farhangian University, Farhangian, Iran. He was also elected as the president of the 2015 Farhangian Association of Physics Students. One day, he wishes to be a very good and capable physics teacher. Like most IAPS members, he is counting the days until he arrives in Berlin for the IYL.

At the end, we must thank all of the students who helped us under this programme come true and especially the ones who paid for this event out of their own pockets.

At the end, we must thank all of the students who helped us under this programme come true and especially the ones who paid for this event out of their own pockets.

اواخر سال ۲۰۱۴ میلادی بعد از اطلاع از نامگذاری سال ۲۰۱۵ به عنوان «سال جهانی نور و تکنولوژی های نوری» از طرف یونسکو، تصمیم گرفتم در این رویداد جهانی شرکت کنم. البته جرعه اصلی برای این تصمیم در ملاقات رسمی ام با «مدیر اجرایی مراسم افتتاحیه سال جهانی نور» در شهر مسکو زده شده بود.

ملاقات با پروفیسور چورکین، مدیر اجرایی مراسم افتتاحیه سال جهانی نور و رئیس کمیته جهانی نقاشان نور

پس از بازگشت از سفر علمی روسیه در خرداد ۱۳۹۴ در جلسه ای که از طرف ریاست دانشگاه فرهنگیان ترتیب داده شده بود، شرکت کردم و گزارشی از اهداف این رویداد جهانی خدمت ریاست محترم دانشگاه ارائه دادم. در این جلسه، آقای دکتر «مهر محمدی» بر عملیاتی سازی اهداف این رویداد جهانی و حضور فعال دانشگاه فرهنگیان در برنامه «روز جهانی مدرسه نور» تأکید کردند.

برای این منظور، چند روز قبل از اجرای «روز مدرسه نور» یک همایش برای بیش از ۱۰۰ معلم و دانشجو معلم رشته فیزیک در پردیس شهید باهنر اصفهان برگزار کردیم.

در این همایش از همه معلمان و دانشجو معلمان (دوره ی کارورزی) درخواست کردیم که در قالب یک برنامه هماهنگ این روز را در مدارس خود با اجرای یک برنامه آموزشی با موضوع نور و آلودگی های نوری اجرا نمایند. در نهایت پس از یک هفته حدود ۳۰۰۰ دانش آموز در سطح استان اصفهان مستقیماً درگیر اهداف این روز شدند. گزارش نهایی این روز در مجله سالنامه انجمن جهانی دانشجویان فیزیک به عنوان یکی از بهترین و جامع ترین مراسم ها طبق الگوی جهانی ارائه داده شده به چاپ رسید.

ژورنال سالنامه (۲۰۱۶) جهانی دانشجویان فیزیک

اواخر تابستان ۱۳۹۴، کمیته برگزار کننده «مراسم اختتامیه سال جهانی نور» از طرف یونسکو با همکاری «انجمن جهانی دانشجویان فیزیک» از ۳۰ دانشجو در سطح جهان که تلاش های متعددی برای ترویج اهداف سال جهانی نور کرده بودند، برای برگزاری این مراسم دعوتنامه رسمی فرستاد. این دانشجویان وظیفه هدایت و همراهی بزرگان علم، هنر و سیاست در طول مراسم را داشتند.

روزی که دعوتنامه رسمی برای من ارسال شد، بسیار خوشحال شدم. برای سفر باید هرچه زودتر اقدام می کردم، زیرا مراحل گرفتن ویزای مکزیک و آلمان (ترانزیت به دلیل عدم وجود پرواز مستقیم) بسیار زمان بر بود و من تنها سه ماه تا شروع مراسم فرصت داشتم. سریعاً مراحل گرفتن ویزا را شروع کردم و خوشبختانه دو سفارتخانه مکزیک و آلمان بعد از دیدن دعوتنامه همایش و پی بردن به اهمیت این همایش روند صدور ویزای من را تسریع کردند. وقتی برای گرفتن ویزای مکزیک اقدام می نمودم، کاردار سفارت مکزیک در ایران شخصاً از حضور من در این مراسم تقدیر کردند.

هزینه های این سفر شامل بلیت رفت و برگشت، اسکان و پذیرایی روزهای همایش

جهانی نور» پرداختند. در طول سه روز مراسم فرصت های بسیار زیادی پیش آمد که توانستیم با دانشمندان، شرکت ها و حتی برندگان جایزه نوبل هم صحبت شوم و ضمن بهره مندی از تجربیات شان از آنان در چندین مورد قول همکاری با دانشگاه فرهنگیان را بگیریم.

اکنون از همه کسانی که در این دو سال همراه و حامی اهداف و فعالیت های من بوده اند و سختی ها و کاستی های موجود را پرمی کردند، تشکر می کنم. به ویژه در فعالیت های مرتبط با «سال جهانی نور» از جناب آقای «دکتر مهرمحمدی»، سرپرست محترم دانشگاه فرهنگیان بسیار سپاسگزار هستم، چرا که بارها و بارها مستقیم و غیر مستقیم من را به چنین فعالیت هایی تشویق و ترغیب می نمودند و همیشه حامی سرسخت فعالیت های دانشجویی بوده و هستند. از شورای همکاری های علمی بین المللی دانشگاه مخصوصاً جناب آقای «دکتر دوردی نژاد» نیز که در بسیاری از موارد پیگیری هایی برای تسهیل امور انجام می دادند، تشکر می کنم و امیدوارم دانشگاه فرهنگیان هر چه بیشتر در آینده در امور بین الملل بدرخشد.

افتتاحیه در سالن اصلی بمانم و از نزدیک شاهد افتتاحیه مراسم و سخنرانی های کلیدی باشم. مراسم پر بود از خبرنگاران و دوربین های خبری که به صورت زنده این رویداد بزرگ را پوشش می دادند.

مراسم روزهای بعد با کارگاه های علمی ادامه یافت و چهره های برجسته به گزارش فعالیت های خود و یا کشور خود در «سال

صبح روز بعد، مراسم با حضور رسمی ۵۰۰ نفر از چهره های برجسته علمی و برندگان جایزه نوبل و دیپلمات های بین المللی شروع شد. در زمان برگزاری مراسم، من و هشت نفر دیگر مسئول سالن همایش و هدایت مهمان ها بر روی صندلی هایشان بودیم. خوشبختانه من این شانس را داشتم که در طول تمام مراسم

مراسم اختتامیه سال جهانی نور، شهر مریه، مکزیک

سفر علمی دانشجویان مالزی به دانشگاه فرهنگیان

کردند. در ادامه، میهمانان با هماهنگی میراث فرهنگی از اماکن تاریخی شهر تهران دیدن کردند. بازدید از محیط آموزشی مدرسه نمونه مردمی عفاف، سفر به اصفهان و بازدید از مرکز آموزشی خواهران فاطمه الزهرا اصفهان از دیگر برنامه های این سفر بود. همچنین میهمانان در روز اول خرداد در «بنیاد ایران شناسی» حضور یافتند و از برنامه های فرهنگی این نهاد بهره بردند و در نهایت در چهارم خرداد، ایران را به مقصد مالزی ترک کردند.

و با این مسافرت موافقت گردید. این برنامه از تاریخ ۲۵ اردیبهشت تا ۴ خرداد ۱۳۹۵ به اجرا درآمد. دانشجویان مالزیایی که در این سفر توسط خانم «دکتر زهرا نعیمی»، عضو هیئت علمی «دانشکده علوم تربیتی» دانشگاه مالایا مشایعت می شدند، در «باشگاه فرهنگیان تهران» واقع در میدان حر، اسکان داده شدند. آنان در اولین روز سفر خود از پردیس خواهران شهید باهنر بازدید نمودند و ضمن حضور در کلاس درس با دانشجویان ایرانی تعامل برقرار

نویسنده: کیاناز کاوه
معاون مدیر کل روابط عمومی دانشگاه

پس از امضای تفاهم نامه با دانشکده علوم تربیتی دانشگاه مالایای مالزی در سال ۲۰۱۵ یکی از فعالیت های پیش بینی شده در این تفاهم نامه تبادل دانشجوی بین دو کشور بود. بنابه درخواست دانشگاه مالایا برای اعزام ۵ دانشجوی دختر در رشته آموزش زبان انگلیسی، این درخواست در شورای همکاری های علمی بین المللی دانشگاه مورد بررسی قرار گرفت

فراخوان اعزام دانشجویان ممتاز به سفر علمی

فرمانالین در این فراخوان شرکت کنند. شایان ذکر است که داوطلبان از طریق مصاحبه گزینش خواهند شد و جزئیات این مصاحبه در سایت دانشگاه آمده است.

بین دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه مالایا به مدت ده روز (از سیزدهم تا بیست و سوم بهمن ۱۳۹۵) به مالزی اعزام نماید. متقاضیان می توانند از طریق تکمیل کردن

مدیریت همکاری های علمی بین المللی دانشگاه فرهنگیان قصد دارد پنج دانشجوی معلم دختر رشته زبان انگلیسی ورودی سال ۱۳۹۲ را در چارچوب تفاهم نامه منعقد شده در سال ۱۳۹۴

جشن روز جهانی مدرسه فیزیک در دانشگاه فرهنگیان

بزرگ فرهنگ سازی هشدارهای تغییرات اقلیمی آب و هوایی در بین دانش آموزان ایرانی» ادامه می یابد. در این مسابقه، دانشجویان معلمان در گروه های دو تا سه نفره تقسیم بندی می شوند و به هر گروه یک کیف محیط زیست ارائه می شود که شامل چند آزمایش، دستورالعمل اجرای روز مدرسه فیزیک، ویدئوهای آموزشی در مورد محیط زیست، جوایز آموزشی برای دانش آموزان و ... است. دانشجویان معلمان می بایست ظرف مدت یک هفته این کیف را در مدارس در روز کارورزی خود به دانش آموزان ارائه نمایند.

دکترای رشته ژئو فیزیک به تبیین انرژی و اهمیت این روز و بعضی از دغدغه ها در راستای محیط زیست می پردازند. دکتر بازوبندی با اشاره به این که هنوز درسی با عنوان محیط زیست در متون درسی مدارس کشور گنجانده نشده و فقط به بخش های محدودی از کتاب های علوم طبیعی اکتفا شده است، خاطر نشان می کنند که در چنین وضعیتی این قبیل برنامه ها می تواند به تحقق اهداف مدیریتی در حفظ و حمایت از محیط زیست کمک شایانی بکند. مراسم با برگزاری مسابقه ای با عنوان «مسابقه

خبرنگار افتخاری - مریم نامدار
دانشجوی دبیری فیزیک پردیس شهید شرافت تهران

ساعت یازده صبح ۲۳ آبان ۱۳۹۵ است. انجمن دانشجویی فیزیک با حمایت مدیریت همکاری های علمی بین المللی دانشگاه و جامعه جهانی دانشجویان فیزیک جشنی به مناسبت «روز جهانی مدرسه فیزیک» در سالن اجتماعات پردیس شهید شرافت تهران تدارک دیده است. مراسم با معرفی روز جهانی مدرسه فیزیک شروع می شود و پس از آن دکتر بازوبندی،

پوستر «مسابقه بزرگ فرهنگ سازی هشدارهای تغییرات اقلیمی آب و هوایی در بین دانش آموزان ایرانی»

جشن روز جهانی مدرسه فیزیک در پردیس شهید شرافت تهران- ۲۳ آبان ۱۳۹۵

درخواست همکاری با بیک بین الملل

از کلیه اعضای محترم هیئت علمی، دانشجو معلمان و کارکنان دانشگاه درخواست می شود تا مطالب مرتبط با حوزه بین الملل خود را جهت درج در بیک بین الملل به آدرس زیر ارسال نمایند.

International@cfu.ac.ir

پیشنهادهای

لطفاً پیشنهاد های خود درباره فعالیت های حوزه بین المللی دانشگاه را به آدرس International@cfu.ac.ir ایمیل نمایید.

همکاران این شماره

۱. دکتر محمود مهرمحمدی (سرپرست دانشگاه فرهنگیان)
۲. دکتر فرهاد دوردی نژاد (سردبیر نشریه - مشاور بین الملل رئیس دانشگاه)
۳. دکتر عبدالله کریم زاده (مدیر داخلی نشریه - کارشناس امور بین الملل)
۴. امیر حسین پاینده
۵. مریم نامدار
۶. کیاناژ کاوه
۷. زهرا جلیلی

Farhangian University of Teacher Education

An In-house publication
by the International Scientific Cooperation Office
Issue1, Autumn 2016

International@cfu.ac.ir